

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 412-01/11-9

Ljubljana, 7. 12. 2011

Na podlagi prve alineje 97. člena Ustave Republike Slovenije je Državni svet Republike Slovenije na 42. seji 7. 12. 2011 določil besedilo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Javnem jamstvenem in preživninskem skladu in ga na podlagi prvega odstavka 114. člena Poslovnika Državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07, PoDZ-1-UPB1) pošilja Državnemu zboru v obravnavo in sprejem.

Državni svet na podlagi 95. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09 in 101/10) pooblašča državnega svetnika mag. Dušana Semoliča za predstavnika Državnega sveta na sejah Državnega zbora in njegovih delovnih teles pri obravnavi predloga zakona.

* * *

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Javnem jamstvenem in preživninskem skladu

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

V zadnjem času je vse več podjetij, v katerih se delavke in delavci zaradi kombinacije kronične plačilne nesposobnosti podjetja in neustrezne področne systemske zakonodaje znajdejo v položaju, ko so mesece brez plačila ujeti v podjetju, ki drvi proti stečaju. Delavci ne morejo uveljavljati pravic iz socialnih zavarovanj oziroma socialnih transferjev, tj. denarnega nadomestila ali denarne socialne pomoči, ker so še vedno zaposlene osebe. Pogoji za pridobitev le-teh je namreč vpis v evidence registrirano brezposelnih oseb. Ti isti delavci ne bi bili upravičeni do denarnega nadomestila niti v primeru, če bi se sami prijavili v evidence brezposelnih oseb na podlagi sporazumne odpovedi delovnega razmerja. Podaja izredne odpovedi po določbi 112. člena Zakona o delovnih razmerjih pa pomeni, da jim v primerjavi z delavci, katerim preneha delovno razmerje v stečajnem postopku, iz naslova odpravnine in neizplačanih plač po določbah Zakona o javnem jamstvenem in preživninskem skladu RS ne pripada nič. Zaradi takšnih situacij je novela ZJSRS nujno potrebna.

GOSPODARSKO STANJE

Po podatkih¹ Agencije za javno pravne evidence Slovenije (v nadaljevanju: AJPES) so leto 2010 gospodarske družbe sklenile z **najslabšim poslovnim rezultatom v zadnjih petih letih**. Ustvarile so več skupnih prihodkov kakor leto prej, vendar so skupne odhodke povečale bolj kot skupne prihodke. Razlika med skupnimi prihodki in skupnimi odhodki je bila še vedno pozitivna oziroma so družbe izkazale neto celotni dobiček, ki je pomenil le še slabo petino te razlike v letu 2009. Po pokritju davka od dobička so družbe tako prvič po letu 2001 izkazale neto čisto izgubo.

Natančnejša analiza rezultatov gospodarskih družb za leto 2010 kaže, da so le-te izkazale 2.832.719 evrov čiste izgube, tj. 38% več kakor v letu 2009. Čisto izgubo je ugotovilo 19.623 družb, 35,2 % vseh, ki so zaposlovale 25,2% vseh delavcev. Medtem ko so družbe v letu 2009 izkazale 536.056 tisoč evrov čistega dobička, so v letu 2010 izkazale 256.497 tisoč evrov neto čiste izgube. Največ neto čiste izgube, 486.503 tisoč evrov, so ugotovile družbe s področja finančne in zavarovalniške dejavnosti (tako kot v preteklem letu), katerih neto čista izguba se je v primerjavi s prejšnjim letom povečala za 239%. Sledile so družbe s področja gradbeništva z 236.289 tisoč evrov neto čiste izgube in družbe s področja informacijske in komunikacijske dejavnosti z 214.941 tisoč evrov neto čiste izgube, čeprav so družbe iz obeh področij še v predhodnem letu poslovale z neto čistim dobičkom.

Največ neto čiste izgube so izkazale mikro družbe, tj. 311.333 tisoč evrov in velike družbe, 69.393 tisoč evrov.

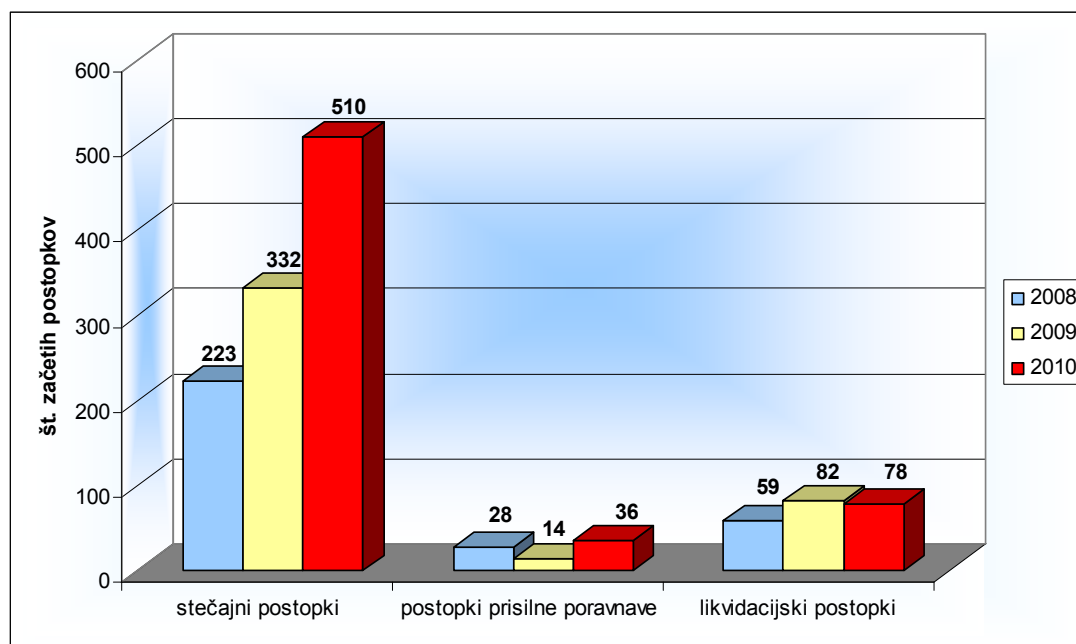
Zelo zaskrbljujoči so trendi števila pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi in povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti (v EUR). Če je bilo maja leta 2008 2.736 pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi in če je bil v istem času povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti 92.912.874 evrov, so maja 2011 te številke narasle **na 6.173** pravnih oseb z povprečnim dnevnim zneskom dospelih neporavnanih obveznosti v **višini 485.778.445 evrov**.

Dolgoročna plačilna nesposobnost je po podatkih AJPES-a pri številnih gospodarskih subjektih povzročila hitro rast števila insolventnih postopkov. Število stečajnih postopkov gospodarskih subjektov (gospodarske družbe, zadruga, samostojni podjetniki, zasebniki) v zadnjih dveh letih hitro narašča, predvsem pa je zaskrbljujoča rast v letu 2010 (slika 1). V letu 2010 je bilo število začetih stečajnih postopkov glede na enako obdobje lani večje kar za 54%, v primerjavi z letom 2008 pa se je v letu 2010 število začetih stečajev več kot podvojilo. Raste tudi število začetih prisilnih poravn, medtem ko je število začetih likvidacijskih postopkov konec leta 2010 približno na ravni leta 2009.²

Slika 1: Število začetih stečajev, prisilnih poravn in likvidacij poslovnih subjektov v letih 2008, 2009 in 2010

¹ Informacija o poslovanju gospodarskih družb v Republiki Sloveniji v letu 2010, str. 3

² Predlog zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, EPA 1612-V

Vir: MF, po: AJPES

STANJE NA TRGU DELA

Slabšanje gospodarskih kazalcev v Sloveniji se je rapidno preneslo na trg dela. V zadnjih dveh letih je svetovna gospodarska recesija prinesla Zavodu RS za zaposlovanje (Zavod) bistveno povečan obseg števila brezposelnih oseb, predvsem zaradi izteka zaposlitev za določen čas, trajno presežnih delavcev in stečajnikov.³ Leta 2008 se je v evidence Zavoda zaradi stečaja ali kot trajno presežni delavci prijavilo 10.737 oseb, število le-teh je eno leto kasneje naraslo na 31.620 in leta 2010 zgolj malce padlo na 27.018. Z drugimi besedam, dveletni priliv »stečajnikov« in trajno presežnih oseb v evidence Zavoda med letoma 2009 in 2010 je skorajda identičen petletnemu prilivu le-teh v evidence Zavoda med leti 2000 in 2004 (57.305 oseb) (ZRSZ, 2011).

Po najnovejših podatkih za maj 2011 se je v evidence Zavoda na novo prijavilo **6.366** brezposelnih oseb, kar je 2,4 % več kot v aprilu in 6,2 % manj kot maja lani. Med novoprijavljenimi je bilo 680 iskalcev prve zaposlitve, **1.970 trajno presežnih delavcev in stečajnikov** ter 2.712 brezposelnih zaradi izteka zaposlitev za določen čas. V prvih petih mesecih se je na Zavodu prijavilo 40.919 brezposelnih oseb, med njimi največ oseb, ki so izgubile zaposlitev za določen čas (19.321), prijavilo pa se je še 4.571 iskalcev prve zaposlitve ter **10.508 trajno presežnih delavcev oz. stečajnikov**.

V letu 2009 je pravico do denarnega nadomestila na novo uveljavilo 51.895 upravičencev, v primerjavi z letom 2008 kar za 126,6 % več. Med novimi upravičenci zaradi redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi prevladujejo brezposelni, katerim je bila pogodba o zaposlitvi odpovedana iz poslovnega razloga (19.049 novih upravičencev) in po odpovedi pogodbe o zaposlitvi zaradi stečaja (7.799 novih upravičencev). V letu 2010 je pravico do denarnega nadomestila pridobilo 46.549 upravičencev, kar je 10,3

³ Letno poslovno poročilo Zavoda RS za zaposlovanje za leto 2010, str. 1

% manj kot v letu 2009, od tega 5.442 zaradi stečaja delodajalca (30,2 % manj kot v letu 2009).

KRŠITVE DELOVNO PRAVNE ZAKONODAJE

Inšpektorat RS za delo (v nadaljevanju: IRSD) je v povzetku zadnjega poročila za leto 2010 zapisal, da se je zaradi nelikvidnosti delodajalcev soočal z neizplačilom plač, regresa, odpravnin in drugih prejemkov iz delovnega razmerja, saj so »delodajalci tudi na ta način iskali možnosti za prebroditev krize in s tem neupravičeno posegli v pravice delavcev.« Tovrstne kršitve je IRSD evidentiral tudi pri vse več delodajalcih, ki so do leta 2010 redno izpolnjevali svoje finančne obveznosti do delavcev iz naslova delovnega razmerja. V letu 2010 se je namreč tudi izjemno povečalo število prijav ter zaprosil za strokovno pomoč, iz katerih je bilo mogoče razbrati problematiko neizplačila plačila za delo.

V poročevalskem letu 2010 je IRSD na področju delovnih razmerij opravil skupno **9.908** inšpekcijskih nadzorov. Po številu posameznih vrst opravljenih nadzorov še vedno prevladujejo izredni inšpekcijski nadzori, pri katerih je IRSD usmerjen na določene delovnopravne institute, ki so bodisi izpostavljeni v prejetih prijavah bodisi so predmet usmerjene akcije Inšpektorata RS za delo. Pri opravljanju prvenstvene naloge IRSD, tj. pri izvajanju inšpekcijskega nadzora, je v letu 2010 na področju delovnih razmerij ugotovil skupno **6456 kršitev**. Število ugotovljenih kršitev v letu 2010 je večje kot v preteklem koledarskem letu (6013). Največ kršitev je IRSD evidentiral v dejavnosti gradbeništva (1673), gostinstva (1058) in trgovine (937), pri čemer pa je treba upoštevati, da v navedenih dejavnostih IRSD opravi tudi največje število inšpekcijskih nadzorov.

Po številu ugotovljenih kršitev v letu 2010 izrazito izstopajo kršitve v zvezi s plačilom za delo (**2596**); teh je IRSD ugotovil občutno več kot v preteklem poročevalskem obdobju (1522). Nato sledijo kršitve, povezane s pogodbo o zaposlitvi (942), ki pa so v primerjavi s preteklim koledarskim letom upadle (1242), na tretje mesto pa se uvrščajo ugotovljene kršitve v zvezi z vodenjem evidenc na področju dela (606), ki pa so ravno tako v primerjavi z letom 2009 nekoliko upadle (715). Temu sledijo kršitve v zvezi z delovnim časom (517), zaposlovanjem na črno (495) ter prenehanjem pogodbe o zaposlitvi (328).

Tabela 1: (primerjalno) število ugotovljenih kršitev v zvezi s plačilom za delo (2006 – 2010)

Leto	Ugotovljene kršitve v zvezi s plačilom za delo	Vse ugotovljene kršitve s področja nadzora delovnih razmerij
2006	459	4111
2007	462	4749
2008	843	5466
2009	1522	6013
2010	2596	6456

Vir: IRSD, 2011

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj predloga zakona o spremembah in dopolnitvah ZJSRS je vzpostavitev instituta nadomestila neizplačanih plač. Z novelo se želi rešiti ekonomski položaj delavcev, ki imajo še sklenjeno delovno razmerje pri insolventnem delodajalcu, a jim ta zaradi svojega slabega finančnega položaja ni izplačal treh zaporednih plač. Nadomestilo bi delavci pridobili s strani Sklada, ki bi nato nastopil proti delodajalcu kot upnik in sicer do višine izplačanih sredstev, ki jih je izplačal delavcu.

2.2 Načela

S predloženo novelo ZJSRS ostanejo temeljna načela, na katerih temelji ZJSRS nespremenjena.

2.3 Poglavitne rešitve

Z vzpostavitvijo instituta nadomestila neizplačanih plač se bo vzpostavilo varstvo za tiste delavce, ki so zaposleni pri insolventnih delodajalcih ter zaradi slabega finančnega stanja delodajalca daljše obdobje ne prejemajo plač. Gre za zaščito enega izmed najbolj občutljivih delov družbe. S pomočjo vzpostavitve instituta, bi tako tudi takim osebam zagotovili določeno mero socialne varnosti, ki je na podlagi aktualne zakonodaje nimajo. Sklad bi delavcem izplačal nadomestilo neizplačanih plač, ko bi mu delavec predložil potrdilo o vloženi tožbi zoper delodajalca za izplačilo treh zaporedno neizplačanih plač. Ko Sklad delavcu izplača nadomestilo, sam vstopi v njegov položaj, postane upnik in tožnik v odnosu do delodajalca. Sklad je dolžan izterjati plačana sredstva, povečana za pripadajoče obresti in stroške postopka. Na takšen način se vzpostavlja korekcijski institut zoper kršitve delovne zakonodaje v praksi.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

3.1 Državni proračun

Predlog zakona načeloma ne bo imel finančnih posledic za državni proračun. Sklad bo namreč v trenutku, ko bo delavcu izplačal nadomestilo za neizplačano plačo, prevzel njegovo vlogo, torej vlogo novega upnika in hkrati tožnika v odnosu do delodajalca do višine izplačanega denarnega zneska. Sredstva za kritje pravic delavcev bodo tako zagotovili delodajalci. Do posledic za državni proračun bo lahko prišlo le v primeru, ko Sklad od delodajalca ne bo uspel izterjati dolgovanih sredstev. Števila takšnih primerov in višine finančnih posledic zato ni mogoče oceniti vnaprej.

3.2 Druga javna finančna sredstva

Predlog nima posledic za druga javna finančna sredstva.

3.3 Navedba, da so sredstva za izvajanje zakona v državnem proračunu zagotovljena

Višina sredstev, ki jih zagotavlja državni proračun Sklada, so opredeljena v finančnem načrtu Sklada. Državni zbor obravnava finančni načrt Sklada ob obravnavi in sprejemu proračuna Republike Slovenije. S predloženo novelo se širi obseg pravic delavcev v primeru insolventnosti delodajalca, za pokritje katerih se bodo namenjala sredstva Sklada za kritje pravic delavcev v primeru insolventnosti, ki so opredeljena v obstoječem finančnem načrtu Sklada in tako že zagotovljena v državnem proračunu.

4. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

4.1 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

AVSTRIJA

Ime ukrepa	Nadomestilo v primeru stečaja / insolventnosti
Cilj ukrepa	Garancija plačila zaposlenim v primeru stečaja podjetja
Vključeni v ukrep	Delavci ki niso dobili plačila pred formalnim pričetkom stečajnega postopka
Opis inštrumenta	Delavci se lahko prijavijo za uveljavitev sredstev v sistem IAG, ki temelji na Zakonu o insolventnosti (IESG)
Financiranje	Skladi socialne varnosti, katerih znesek je določen na letni ravni. Odgovorna institucija je Ministrstvo za delo, socialne zadeve in zaščito potrošnikov kot nadzorni organ ter sklad za plačilo iz naslova insolventnosti - IAF GmbH
upravičenost	Zaposleni in bivši zaposleni lahko oddajo vlogo v primeru stečaja podjetja
Zakonodajni okvir	IESG – Insolvenz - Engelsicherungssetz), IEFG (Insolvenz-Ausfallgeld-Fonds Service GmbH Gesetz)
Dolžina ukrepa	Maksimalno devet mesecev
Čas implementacije	1978

BELGIJA

Ime ukrepa	Sklad v primeru zaprtja podjetja (FED)
Cilj ukrepa	Nadomestilo zaposlenim v primeru izgube zaposlitve
Vključeni v ukrep	Zaposleni
Opis inštrumenta	FED deluje v različnih situacijah kot je npr. stečaj, standardna izplačila v primeru sodnih določil, itd. FED lahko izplača različna izplačila: nadomestilo v primeru zaprtja podjetja, pogodbena izplačila (plače, regres za letni dopust,...), bonusi za predčasno upokožitev. FED izplača zaposlenemu, vendar bo znesek izterjalo od delodajalca oziroma njegovega predstavnika
Financiranje	Prispevki delodajalcev
Upravičenost	
Zakonodajni okvir	Zakon iz dne 26.6. 2002, ki je nadomestil zakon iz 28.6. 1966 o nadomestilih iz naslova zaprtja podjetja, zakon z dne 30.6. 1967 za pogodbena izplačila; zakon z dne 12.5. 1975 o predčasnem upokojevanju in zakon z dne 12.4. 1985 (»reconciliation payment«)
Dolžina ukrepa	Ni definirano
Čas implementacije	1966

ČEŠKA

Ime ukrepa	Zaščita delavcev v primeru insolventnosti delodajalca
Cilj ukrepa	Zaščita delavcev v primeru stečaja delodajalca. Omogočanje izplačila zaostalih plač upravičenim zaposlenim
Vključeni v ukrep	Zaposleni in bivši zaposleni delodajalca, ki je še v stečaj
Opis inštrumenta	Sredstva se izplačujejo s strani državnega proračuna zaposlenim, katerim je delodajalec zaradi insolventnosti dolžan plače. Neizplačane plače se lahko terjajo za obdobje največ treh mesecev v zadnjih šestih mesecih

	pred stečajem podjetja. V povprečju dobijo zaposleni povračilo v višini 2 plač. Skupen mesečni izplačan znesek delavcu ne sme biti višji od 1,5 kratnika fiksne plače, ki je določen v MLSA sporočilu vsako 1. 5. in kateri je veljaven 12 mesecev, povezan pa je s nacionalno povprečno plačo v zadnjem letu.
Financiranje	Državni proračun. Terjatve se procesirajo skozi urade za delo.
Upravičenost	Dokazilo v obliki veljavne pogodbe o zaposlitvi na dan stečaja oziroma veljavna pogodba o zaposlitvi, ki je bila veljavna v času šestih mesecev pred stečajem podjetja.
Zakonodajni okvir	Zakon št. 118 / 2000
Dolžina ukrepa	Enkratni ukrep
Čas implementacije	2000

NEMČIJA

Ime ukrepa	Nadomestilo v primeru stečaja
Cilj ukrepa	Garancija izplačila zaposlenim v primeru insolventnosti delodajalca
Vključeni v ukrep	Zaposleni (vključujoč delavce na domu, pripravnike, delno zaposleni starejši delavci, delavci brez socialnega zavarovanja) v primeru insolventnosti delodajalca
Opis inštrumenta	Nadomestilo izpada dohodka v primeru insolventnosti delodajalca. Dodatna izplačila kot npr. božičnica, regres za letni dopust, dodatek ob obletnici dela se prav tako dodajo kot tudi obvezna izplačila iz naslova socialnega zavarovanja (zdravstvo, pokojninsko, brezposelnost). Izplačila se vežejo na zadnje tri mesece pred pričetkom postopkov insolventnosti. Zaščita v primeru plač in prejemkov je omejena na višino 5.500 € (Z Nemčija, 2010) oziroma 4.650 € (V Nemčija). Znesek izplačil je ponavadi izračunan na osnovi neizplačanih neto zneskov v času treh mesecev pred pričetkom postopkov

	insolventnosti. Posebna izplačila (božičnica,...) so v višini največ 3 /12 skupnega zneska
Financiranje	Alokacija sredstev delodajalcev. Za alokacijo skrbijo posebne agencije. Te agencije pobirajo znesek skupaj z celotnim zneskom socialnih prispevkov in ga prenesejo na Zavode za zaposlovanje. Ministrstvo za delo določi znesek alociranih sredstev vsako leto posebej z dekretom.
Upravičenost	Prijava v postopek terjatve mora biti podana v času do dveh mesecev po začetku postopka insolventnosti.
Zakonodajni okvir	Social Code, Letnik 3 (SGB III, 183 – 189a, 208, 314, 316, 320, 321, 324, 327, 337, 358-362)
Dolžina ukrepa	Maksimalno trije meseci
Čas implementacije	1974

DANSKA

Ime ukrepa	Garancijski sklad za prejemnike plač
Cilj ukrepa	Garancija plač zaposlenim v primeru insolventnosti delodajalca
Vključeni v ukrep	Zaposleni z terjatvami v primeru stečaja ali smrti delodajalca, zaprtja tovarne ali ko je dokazano, da je podjetje plačilno nesposobno
Opis inštrumenta	Povračilo prejemkov zaposlenim v primeru stečaja delodajalca
Financiranje	Preko delodajalcev in sicer na osnovi Regulacije št. 1014 (15. 10. 2008)
Upravičenost	Vsi zaposleni in bivši zaposleni v Danskih podjetjih, ki imajo zaradi zgoraj naštetih razlogov terjatve do delodajalca
Zakonodajni okvir	The Consolidation Act on Employee Guarantee Fund No. 1014 (15.10. 2008)

Dolžina ukrepa	Enkraten
Čas implementacije	1988

ESTONIJA

Ime ukrepa	Nadomestila v primeru insolventnosti delodajalca
Cilj ukrepa	Kritje neizplačanih plač v primeru insolventnosti delodajalca
Vključeni v ukrep	Zaposleni pri insolventnem delodajalcu
Opis inštrumenta	V primeru insolventnosti delodajalca bodo izplačani naslednji prejemki: 1) neprejete plače in regres za letni dopust v času pred insolventnostjo delodajalca 2) nadomestilo, ki ni bilo prejeto v primeru prekinitve pogodbe o zaposlitvi pred oziroma potem, ko je bila naznanjena insolventnost delodajalca
Financiranje	Davki, ki jih plačujejo delodajalci
Upravičenost	Zaposleni pri delodajalcu, ki je oznanil stečaj
Zakonodajni okvir	Unemployment Insurance Act (RT I 2001, 59, 359), pričel veljati 1.1. 2002
Dolžina ukrepa	Enkraten
Čas implementacije	2003

GRČIJA

Ime ukrepa	Nadomestilo v primeru insolventnosti
Cilj ukrepa	Garancija plač zaposlenih pri delodajalcu, ki je

	insolventen
Vključeni v ukrep	Zaposleni, ki imajo terjatve iz naslova plač v primeru stečaja podjetja, ko je dokazano, da je podjetje plačilno nesposobno
Opis inštrumenta	Povračilo plač posameznikom v primeru stečaja podjetja
Financiranje	OAED
Upravičenost	Vsi zaposleni, ki imajo zaradi stečaja podjetja terjatve iz naslova plač, kjer je dokazano, da je podjetje plačilo nesposobno. Zaposleni lahko prijavo terjatve, ki segajo v čas do šest mesecev pred uradno razglasitvijo stečaja
Zakonodajni okvir	Dekret št. 1/ 90, 151 / 1999 Zakon št. 1836 / 89, 2648 /98
Dolžina ukrepa	Povprečno: 1 mesec. Maksimalno : 3 meseci
Čas implementacije	2009

ŠPANIJA

Ime ukrepa	Nadomestilo v primeru stečaja
Cilj ukrepa	Garancija plačila zaposlenih v primeru stečaja podjetja
Vključeni v ukrep	Delavci, ki niso bili izplačani pred razglasitvijo stečaja
Opis inštrumenta	Potem ko je stečaj uradno razglašen, so neizplačani delavci upravičeni do ekonomskih povračil potem ko so odpuščeni zaradi stečaja
Financiranje	Skladi socialnega zavarovanja
Upravičenost	Delavci, ki niso izplačani pred stečajem podjetja
Zakonodajni okvir	Kraljev Odlok 505 / 1985 (6.3. 1985) / Ministerial Ordinance (20.8. 1985), / Instruction (29.6. 1994) / Kraljev odlok 1 /1995 (24.3. 1995) /Ministerial Ordinance (20.1. 1999) / Kraljev odlok (372 / 2001 (6.4. 2011),

	Zakon št. 43 / 2000 (28.12. 2006) / Kraljev odlok 1300 / 2009 / Ministerial Ordinance TIN 25 / 2010 (12.1. 2010) / Zakon št. 35 / 2010 (17.9. 2010)
Dolžina ukrepa	Enkratno
Čas implementacije	1985

FINSKA

Ime ukrepa	Varstvo plačila
Cilj ukrepa	Garancija plačila v primeru nastanka insolventnosti delodajalca
Vključeni v ukrep	Delavci, ki niso dobili plačila zaradi stečaja delodajalca oziroma njegove insolventnosti
Opis inštrumenta	Vse zaostale obveznosti delodajalca se lahko terjajo preko instrumenta Varstva plačila in sicer preko Zavodov za zaposlovanje ali Centrov za razvoj zaposlovanja in ekonomije (Labour and Economic Development Centres). Realizira se lahko samo znesek v času treh mesecev pred prijavo terjatve. Znesek ima maksimalno višino 15.200 €. Za vsako prijavo v sistem Varstva plačila je zapisana pisna odločitev. Zneski se izplačajo v roku enega tedna po odločitvi. Delodajalci so državi obvezani plačati vsa sredstva, ki jih sistema Varstva plačila izplača delavcem, skupaj z letnimi obrestmi. Ministrstvo za delo lahko v nekaterih primerih naredi izjemo na tem področju.
Financiranje	Državni proračun in socialni prispevki
Upravičenost	Pogoji za upravičenost so razglasitev insolventnosti delodajalca in) razglasitev stečaja podjetja) plačilna nesposobnost) nesposobnost pravočasnega plačila davkov in

	prispevkov)nezmožnost kontaktiranja delodajalca oziroma prekinitev njegovega poslovanja, poleg tega pa ni na razpolago dovolj sredstev za poplačilo terjatev ali)podobna situacija insolventnosti, vpeljana preko pristojnih institucij Sistem Varstva plačila je implementiran zgolj v primeru, če gre za Finskega delodajalca, ali če je delo v tujini bilo opravljeno s strani finskega podjetja.
Zakonodajni okvir	Pay Security Act (866 / 1998) / Pay Security Decree (858 / 1998), amandiran / Seaman's Pay Security Act (1108 / 2000) / Act on financing of Unemployment Benefit (555 / 1998)
Dolžina ukrepa	Enkratno
Čas implementacije	1974

IRSKA

Ime ukrepa	Plačila iz naslova insolventnosti
Cilj ukrepa	Shema zagotavlja plačilo v izjemnih primerih, ko je prišlo do odpovedi delovnega razmerja zaradi insolventnosti delodajalca.
Vključeni v ukrep	Dolgovi, ki se lahko prijavijo kot terjatve, so: - plače, regres za letni dopust, bolniška in odpravnine - odškodnine v primeru nepravilne in neustrezne odpovedi, starševskega dopusta, - zaostanki statutarno določene minimalne plače Ti dolgovi imajo lahko različne datume, npr. datum insolventnosti, datum odpovedi delovnega razmerja
Opis inštrumenta	Vloge v sistemu se lahko realizirajo samo če je podjetje insolventno pod definicijo Zakona o zaščiti delavcev

	(Protection of the Employees) iz leta 1984 in če je »ustrezni organ« - v tem primeru upravitelj – bil določen in potrdi terjatve. Zaposleni poda svoje terjatev preko ustreznega organa.
Financiranje	Plačila iz naslova insolventnosti so administrirana preko Oddelka za Podjetništvo, trgovino in zaposlovanje in sicer z izplačili iz Sklada za socialno zavarovanje
Upravičenost	Shema podpira zaposlene ki So v zaposlitvi, ki je polno zavarovana pod Zakonom o socialnem varstvu So stari med 16 in 66 let, oziroma če so stari več kot 66 let, delajo v zaposlitvi, ki je polno zavarovana po Zakonu o socialnem varstvu Ne delajo manj kot osem ur na teden za delodajalca
Zakonodajni okvir	Shema Plačil iz naslova insolventnosti implementira določila Direktive 80 / 987 o zaščiti delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca. Statutarni okvir za Shemo je Protection of the Employees (Employers' Insolvency) Acts, 1984- 2003
Dolžina ukrepa	Enkratno
Čas implementacije	1984

LATVIJA

Ime ukrepa	Uresničitev terjatev delavca iz sklada za garantiranje terjatev delavcev
Cilj ukrepa	Zagotovitev realizacije terjatev delavcev v primeru insolventnosti delodajalca
Vključeni v ukrep	Zaposleni, ki so dokazano nezavarovani upniki
Opis inštrumenta	Dolgovi insolventnega delodajalca so plačani iz naslova zgornjega sklada. Samozaposleni niso definirani kot zaposleni. Terjatve delavca so realizirane po naslednjih

	kategorijah: - plačilo za delo - regres za letni dopust - odpravnina zaradi odpovedi delovnega razmerja - odškodnina zaradi poškodbe pri delu oziroma poklicne bolezni delodajalski del obveznih plačil iz naslova socialnih prispevkov (v povezavi z zgornjimi alinejami)
Financiranje	Sklad za garantiranje terjatev delavcev sodi pod Agencijo za administracijo insolventnih postopkov. Sklad je financiran iz državnega davka, ki je plačan za vsakega legalno zaposlenega delavca.
Upravičenost	
Zakonodajni okvir	Law on Protection of Employees in the Case of Insolvency of Employer (20. 12. 2001; amandmirano 16. 10. 2003, 18.12. 2003, 26.1.. 2006, 19.12. 2006, 13.12. 20007, 18.6. 2009)
Dolžina ukrepa	Enkratno
Čas implementacije	2003

PORTUGALSKA

Ime ukrepa	Plačilo zaostalih prejemkov iz podjetij v stečaju / insolventnih podjetij
Cilj ukrepa	Zagotovitev plačil zaposlenim v primeru stečaja podjetja ali nastanka insolventnosti podjetja
Vključeni v ukrep	Delavci, ki niso bili izplačani pred stečajem podjetja
Opis inštrumenta	Delavcem z zaostalimi plačili, ki so posledica razdrta pogodbe o zaposlitvi zaradi stečaja podjetja oziroma njegove insolventnosti, je podana garancija za poplačilo

	le-teh. To plačilo je podano preko Sklada za zagotovitev plač (Wage Guarantee Fund), ki zagotavlja poplačilo terjatev, ki niso starejše od šestih mesecev pred razglasitvijo stečaja oziroma insolventnosti podjetja. Višina izplačanih zneskov je največ trikratnik minimalne plače.
Financiranje	Wage Guarantee Fund (financiran skozi socialne prispevke)
Upravičenost	Delavci, ki niso bili izplačani pred stečajem podjetja
Zakonodajni okvir	Labour Code (Law 99 / 2003- 27. 8. 2003)
Dolžina ukrepa	Enkratno
Čas implementacije	1985

ŠVEDSKA

Ime ukrepa	Zagotovitev plač (Wage Guarantee)
Cilj ukrepa	Zagotovitev poplačil zaposlenim v podjetju v stečaju
Vključeni v ukrep	Delavci, ki niso bili plačani pred pričetkom stečajnega postopka
Opis inštrumenta	V primeru, da se razgali stečaj podjetja in podjetje nima dovolj sredstev za poplačilo zaostalih obveznosti do delavcev, zagotavlja poplačilo teh obveznosti država po Zakonu o zagotovitvi plač (Wage Guarantee Act). Ti prejemki lahko obsegajo obdobje treh mesecev pred razglasitvijo stečaja in za obdobje odpovednega roka (največ šest mesecev). Skupen izplačani znesek ima zgornji limit. Plačila so administrirana preko Regijskih administrativnih odborov (»County Administrative Boards«)
Financiranje	Skladi socialnega zavarovanja
Upravičenost	Delavci, ki niso bili izplačani pred uradno razglasitvijo stečaja podjetja

Zakonodajni okvir	Statutory Wage Guarantee Act (1992)
Dolžina ukrepa	Maksimalno šest mesecev
Čas implementacije	1970

SLOVAŠKA

Ime ukrepa	Nadomestilo zagotovljenega zavarovanja (»Benefit of Guarantee Insurance«)
Cilj ukrepa	Zagotoviti prejemke zaposlenih v primeru insolventnosti podjetja
Vključeni v ukrep	Zaposleni, ki niso bili plačani zaradi stečaja podjetja
Opis inštrumenta	Zaposleni je upravičen do nadomestila iz zagotovljenega zavarovanja, ki izhaja iz socialnega zavarovanja, če je njegov delodajalec insolventen, torej nesposoben zadovoljiti pogodbena določila, kot so postavljena v pogodbi o zaposlitvi. Nadomestilo bo zagotovljeno za obdobje treh mesecev v zadnjih 18 mesecih trajanja delovnega razmerja pred pričetkom insolventnosti delodajalca, ali pred dnem razdrtja pogodbe o zaposlitvi zaradi insolventnosti delodajalca. Nadomestilo bo izplačano v višini terjatve, od katere se odšteje premija zdravstvenega zavarovanja, bolniškega zavarovanja, pokojninskega zavarovanja, invalidskega zavarovanja, zavarovanja za primer brezposelnosti, ki ga je dolžan plačati delavec, prispevkov za obvezno pokojninsko zavarovanje s strani delavca in vnaprejšnjega plačila davkov in prejemkov odvisnih aktivnosti.
Financiranje	Skladi socialnega zavarovanja
Upravičenost	Oseba, katere pogodba o zaposlitvi je razdrta zaradi stečaja podjetja

Zakonodajni okvir	Act No. 461 / 2003 Co / on social insurance
Dolžina ukrepa	Enkratno
Čas implementacije	2004

4.2 Prilagojenost predlagane ureditve pravu EU

Direktiva 2008/94/ES⁴ o varstvu delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalcev je namenjena varstvu delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca, zlasti jamčenju izplačila njihovih neporavnanih terjatev. V ta namen morajo države članice ustanoviti organ, ki zagotavlja izplačilo teh terjatev. Osnovne zahteve Direktive se nanašajo na kolektivne postopke, ki temeljijo na plačilni nesposobnosti delodajalca, tem je zadostil že sedaj veljavni ZJSRS. Direktiva pa v četrtem odstavku 2. člena nadalje določa, da ne preprečuje državam članicam, da področjevarstva delavcev razširijo na druge posamezne primere plačilne nesposobnosti, na primer take, ko so plačila dejansko trajno zaustavljena, ki se ugotovijo z drugimi postopki, kot so navedeni v prvem odstavku drugega člena⁵, določenimi z nacionalno zakonodajo. Tako je predlagana ureditev v noveli ZJSRS skladna z isto Direktivo kot sedaj veljavni zakon.

5. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Zakon nima drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V 16. členu Zakona o javnem jamstvenem in preživninskem skladu Republike Slovenije (ZJSRS-UPB2; Ur. L. RS št. 78/2006) se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

⁴Direktiva 2008/94/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o varstvu delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca, UL L 283, 28.10.2008, str. 36.

⁵ 1. odstavek 2. člena Direktive 2008/94/ES določa:

»1. Za namene te direktive se šteje, da je delodajalec plačilno nesposoben, če je bila podana zahteva za sprožitev kolektivnih postopkov, ki temeljijo na plačilni nesposobnosti delodajalca, določenimi z zakoni in drugimi predpisi države članice, in vključuje delni ali popolni odvzem delodajalčevih sredstev ter imenovanje likvidacijskega upravitelja ali osebe, ki opravlja podobno nalogo, in ko je organ, ki je pristojen v skladu z navedenimi določbami:

(a) odločil, da se sproži postopek; ali

(b) ugotovil, da je podjetje ali obrat delodajalca dokončno zaprto in da razpoložljivo premoženje ne zadošča, da bi bila upravičena sprožitev postopka.«

»Pravice po tem zakonu ima v primerih določenih s tem zakonom tudi delavec, ki je še v delovnem razmerju pri insolventnem delodajalcu.«.

Sedanji drugi odstavek postane tretji odstavek.

2. člen

V drugem odstavku 17. člena se na koncu tretje alinee pika nadomesti s podpičjem ter doda nova, četrta alineja, ki se glasi:

» - če za več kot tri mesece zaporedoma zamuja s plačilom plač delavcem do višine minimalne plače.«.

3. člen

V prvem odstavku 18. člena se za piko doda nov stavek:

»V primeru iz četrte alinee drugega odstavka prejšnjega člena pridobi upravičenec pravice po tem zakonu po preteku tretjega zaporednega plačilnega dneva, ko delodajalec delavcu ne izplača plače. Če delodajalec nima določenega plačilnega dneva, se za plačilni dan šteje 18. dan po preteku plačilnega obdobja.«.

V drugem odstavku se na koncu tretje alinee pika nadomesti s podpičjem ter doda nova, četrta alineja, ki se glasi:

» - v primeru iz četrte alinee drugega odstavka prejšnjega člena, da je delavec vložil tožbo zoper delodajalca za izplačilo treh zaporedno neizplačanih plač.«

4. člen

V prvi alineji prvega odstavka 19. člena se črta vejica in doda besedilo:

»oziroma neizplačanih plač za obdobje treh zaporednih mesecev pred datumom vložitve tožbe zoper delodajalca iz četrte alineje drugega odstavka 18. člena,«.

V drugi alineji prvega odstavka 19. člena se črta vejica in doda besedilo:

»oziroma neizplačanih nadomestil plače za plačane odsotnosti z dela v obdobju treh mesecev pred datumom vložitve tožbe zoper delodajalca iz četrte alineje drugega odstavka 18. člena,«

5. člen

Za 20. členom se doda nov 20.a člen, ki se glasi:

»Delavec, ki uveljavlja pravice iz *prve in druge alineje prvega odstavka 19. člena* tega zakona pred prenehanjem delovnega razmerja ne more uveljavljati *istih* pravic za isto časovno obdobje po prenehanju delovnega razmerja.«

6. člen

V 24. členu zakona se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Zahteva za uveljavitev pravic delavcev, ki so še v delovnem razmerju pri insolventnem delodajalcu, mora biti vložena v dveh mesecih od vložitve tožbe zoper insolventnega delodajalca za izplačilo treh zaporedno neizplačanih plač. Zahteva se vloži na sklad.«.

Sedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

7. člen

V drugem odstavku 25. člena se črta pika in doda besedilo:

»oziroma potrdilo pristojnega sodišča o vloženi tožbi zoper delodajalca za izplačilo treh zaporedno neizplačanih plač.«.

8. člen

V osmi alineji 27.c člena se črta podpičje in doda besedilo:

», če je delovno razmerje prenehalo;«.

9. člen

V 28. členu se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»S prehodom terjatve na sklad vstopi sklad v razmerju do delodajalca v položaj delavca kot tožnika do višine sredstev izplačanih na podlagi odločbe o priznanju pravic po tem zakonu, povečanih za pripadajoče obresti in stroške postopkov.«.

Sedanji tretji, četrti, peti, šesti in sedmi odstavek postanejo četrti, peti, šesti, sedmi in osmi odstavek.

V novem osmem odstavku 28. člena se za besedo »tretjega« doda besedi »in četrtega«.

KONČNA DOLOČBA

10. člen

Ta zakon začne veljati 15 dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne tri mesece po uveljavitvi zakona.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Z dopolnitvijo 16. člena Zakona o javnem in preživninskem skladu Republike Slovenije (ZJSRS-UPB2; Ur. l. RS št. 78/2006) se krog zakonskih upravičencev razširja tudi na delavce, ki jim delovno razmerje zaradi insolventnosti delodajalca še ni prenehalo. Gre za tiste osebe, ki so še zaposlene pri delodajalcu, a zaradi njegove insolventnosti dalj časa niso dobile izplačane plače. Gre za nudenje zaščite osebam, ki so velikokrat prve žrtve slabega poslovanja delodajalca. Predpostavke na podlagi katerih se delodajalec po tem zakonu šteje za insolventnega, določa 17. člen veljavnega zakona. Novela v 2. členu navedene predpostavke 17. člena širi tudi na tiste primere, ko delodajalec za več kot tri mesece zamuja s plačilom plač delavcem do višine minimalne plače.

K 2. členu

Dopolnitev razširja zakonsko definicijo insolventnosti delodajalca. Besedilo je skladno z definicijo insolventnosti po prvi točki četrtega odstavka 14. členu Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju⁶. Za insolventnega se tako šteje tudi tisti delodajalec, ki za več kot tri mesece zaporedoma zamuja s plačilom plač delavcem do višine minimalne plače.

K 3. členu

Če delodajalec tri mesece zamuja s plačilom plač delavcem do višine minimalne plače, pridobijo delavci pravice po poteku tretjega zaporednega plačilnega dneva, ko delodajalec delavcu ni izplačal plače. Ker lahko plačilni dan ni določen, ponuja zakonska dikcija dodatno varovalo. V primerih, ko delodajalec nima določenega plačilnega dneva, se zanj šteje 18. dan po preteku plačilnega obdobja, ki pa skladno s prvim odstavkom 134. člena Zakona o delovnih razmerjih⁷ ne sme biti daljše od enega meseca.

Predpogoj za pridobitev nadomestila neizplačanih plač je s strani delavca vložena tožba na izplačilo neizplačanih plač zoper delodajalca.

K 4. členu

Dopolnitev 19. člena uvaja še dodatno pravico – pravico do nadomestila neizplačanih plač. Po predlagani ureditvi so tako do nadomestila s strani Sklada upravičeni tudi tisti delavci, ki jim delovno razmerje še ni prenehalo, pa jim delodajalec zaradi insolventnosti v treh zaporednih mesecih ni izplačal plač. Delavci imajo po tem členu tudi pravico do neizplačanih nadomestil plače za plačane odsotnosti z dela za obdobje treh mesecev pred vložitvijo tožbe zoper delodajalca.

⁶ZFPPIPP (Ur.l. RS, št. 126/2007, 40/2009, 59/2009, 52/2010, 106/2010, 26/2011, 47/2011, 78/2011)

⁷ZDR(Ur.l. RS, št. 42/2002, 79/2006-ZZZPB-F, 46/2007 Odl.US: U-I-45/07, Up-249/06-22, 103/2007, 45/2008-ZArbit, 83/2009 Odl.US: U-I-284/06-26)

K 5. členu

Omejitev, ki jo določa 20.a člen, preprečuje možnost, da bi ista oseba dvakrat zaporedoma iz dveh različnih naslovov uveljavljala pravice, ki se nanašajo na isto situacijo. Tako delavec, ki je uveljavljal svojo pravico do neizplačanih plač oz. nadomestil plač pred prenehanjem njegovega delovnega razmerja zaradi insolventnosti njegovega delodajalca, ne more uveljavljati istih pravic po prenehanju njegovega delovnega razmerja.

Na takšen način se preprečuje sledeče situacije: Delavec, ki od delodajalca ne prejme plače več kot tri zaporedne mesece, vloži tožbo zoper delodajalca za izplačilo teh plač in nato zahtevo za izplačilo nadomestila neizplačanih plač na jamstveni sklad. Delovno razmerje mu kasneje pri delodajalcu zaradi stečaja preneha – brez omejitve, bi bil tako zopet upravičen do nadomestila plač s strani sklada za isto obdobje. Iz tega razloga je potrebno pravico pred in po prenehanju delovnega razmerja ločiti in preprečiti možnost njenega dvakratnega uveljavljanja.

Delavec pa v primeru prenehanja delovnega razmerja zaradi insolventnosti delodajalca obdrži pravico do nadomestila plače za čas neizrabljenega dopusta (tretja alineja prvega odstavka 19. člena) in pravico do odpravnine (četrti alineji prvega odstavka 19. člena). Teh dveh pravic namreč ni mogel uveljaviti pred prenehanjem delovnega razmerja, saj sta vezani na prenehanje delovnega razmerja. Takšna ureditev bo preprečila različno obravnavanje delavcev, ki so vse svoje pravice iz jamstvenega sklada uveljavljali po prenehanju delovnega razmerja in delavcev, ki so del svojih pravic (do plače oz. nadomestila plače) uveljavili v času, ko so bili še zaposleni pri insolventnem delodajalcu, del pravic iz sklada (nadomestilo za neizrabljeni dopust in odpravnina) pa uveljavijo po prenehanju delovnega razmerja.

K 6. členu

Dopolnitev 24. člena določa postopek za uveljavitev pravic delavcev, ki so še v delovnem razmerju pri insolventnem delodajalcu. Predpogoj za uveljavitev nadomestila za neizplačane plače je vložena tožba zoper delodajalca za izplačilo treh zaporedno neizplačanih plač. Ko je izpolnjen navedeni predpogoj, mora delavec v roku dveh mesecev vložiti zahtevo na jamstveni sklad. Gre za časovno omejitev uveljavljanja pravice do nadomestila neizplačanih plač.

K 7. členu

Zahtevi za izplačilo nadomestila treh zaporedno neizplačanih plač, ki jo delavec vloži na jamstveni sklad, mora obvezno priložiti tudi potrdilo pristojnega sodišča, da je dejansko vložil tožbo zoper delodajalca za izplačilo treh zaporedno neizplačanih plač, ki predstavlja predpogoj za uveljavitev te pravice.

K 8. členu

Dopolnitev predstavlja zgolj manjšo prilagoditev zakonske dikcije spremembi, ki jo prinaša novela. Ker novela razširja krog zakonskih upravičencev tudi na tiste delavce, ki jim delovno razmerje še ni prenehalo, se v situaciji, ko gre zanje, podatek »razlog prenehanja delovnega razmerja« izpusti iz evidence, saj delovno razmerje še obstaja.

K 9. členu

Predpogoj za uveljavljanje pravice je vložena tožba zoper delodajalca za izplačilo treh zaporedno neizplačanih plač. Torej mora delavec pred vložitvijo zahteve za nadomestilo neizplačanih plač na jamstveni sklad, vložiti zahtevo za sprožitev sodnega postopka. Ko mu sklad nadomestilo izplača, vstopi v njegov položaj, torej v položaj tožnika do višine sredstev izplačanih na podlagi odločbe o priznanju pravic, ki jo izda sklad, povečanih za obresti in stroške postopka. Sklad je izplačana sredstva dolžan izterjati.

K 10. členu

Določba, ki določa začetek veljavnosti in uporabe zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

16. člen

Pravice po tem zakonu ima delavec, ki mu je delovno razmerje prenehalo zaradi insolventnosti delodajalca (v nadaljnjem besedilu: upravičenec).

Kadar ima delodajalec sedež v eni od drugih držav članic Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora, ima delavec pravice po tem zakonu v primeru, če je na podlagi pogodbe o zaposlitvi opravljal delo ali ga je običajno opravljal na ozemlju Republike Slovenije.

17. člen

Delodajalec po tem zakonu je pravna ali fizična oseba s sedežem v Republiki Sloveniji ali v drugi državi članici Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora, ki svojo dejavnost opravlja v Republiki Sloveniji in ima z delavcem, ki opravlja delo ali ga običajno opravlja v Republiki Sloveniji, sklenjeno pogodbo o zaposlitvi, v skladu z veljavno zakonodajo Republike Slovenije.

Delodajalec je insolventen po tem zakonu:

- če je nad njim začet stečajni postopek;
- če je sklep o potrditvi prisilne poravnave z načrtom finančne reorganizacije nad njim postal pravnomočen;
- če je v eni od drugih držav članic Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora, v kateri ima delodajalec sedež, uveden postopek insolventnosti v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 1346/2000 z dne 29. junija 2000 o postopkih v primeru insolventnosti (UL L št. 160 z dne 30. junija 2000, str. 1) in Uredbo Sveta (ES) št. 603/2005 z dne 12. aprila 2005 o spremembi seznamov postopkov v primeru insolventnosti, likvidacijskih postopkov in upraviteljev v prilogah A, B in C k Uredbi (ES) št. 1346/2000 o postopkih v primeru insolventnosti (UL L št. 100 z dne 20. aprila 2005, str. 1).

18. člen

Upravičenec pridobi pravice po tem zakonu z dnem prenehanja delovnega razmerja.

Pogoj za pridobitev pravic je:

- v primeru iz prve alinee drugega odstavka prejšnjega člena, da je svoje pravice prijavil v rokih in na način določen v zakonu o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji za prijavljanje terjatev;
- v primeru iz druge alinee drugega odstavka prejšnjega člena, da je zahteval varstvo svojih pravic v rokih in na način določen v predpisih, ki urejajo delovna razmerja, če mu pravice niso bile priznane v skladu s temi predpisi;
- v primeru iz tretje alinee drugega odstavka prejšnjega člena, da je delavec v skladu z določili postopka insolventnosti, ki je bil uveden v eni od drugih držav članic Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora, prijavil svojo terjatev.

Ne glede na določbo prve alinee prejšnjega odstavka prijava terjatve v stečajnem postopku ni pogoj za pridobitev pravic po tem zakonu, če je bil stečajni postopek zaključen, ne da bi bila opravljena delitev upnikom, ker premoženje, ki bi prišlo v stečajno maso, ni zadoščalo niti za stroške stečajnega postopka oziroma je bilo neznatne vrednosti.

19. člen

Pravice po tem zakonu so pravice do izplačila:

- neizplačanih plač za obdobje zadnjih treh mesecev pred datumom prenehanja delovnega razmerja,
- neizplačanih nadomestil plače za plačane odsotnosti z dela v obdobju treh mesecev pred datumom prenehanja delovnega razmerja,
- nadomestila plače za čas neizrabljenega letnega dopusta, do katerega je upravičen v tekočem koledarskem letu,
- odpravnine, v višini in pod pogoji, kot jih za presežne delavce določajo predpisi, ki urejajo delovna razmerja.

Izplačilo po prejšnjem odstavku se upravičencu zagotavlja:

- za pravici iz prve in druge alinee prejšnjega odstavka največ do zneska v višini treh minimalnih plač določenih z zakonom na dan izdaje odločbe, zmanjšanih za davke in prispevke,
- za pravico iz tretje alinee prejšnjega odstavka največ do zneska v višini ene polovice minimalne plače določene z zakonom na dan izdaje odločbe, zmanjšane za davke in prispevke,
- za pravico iz četrte alinee prejšnjega odstavka največ do zneska v višini ene minimalne plače določene z zakonom na dan izdaje odločbe, zmanjšane za davke in prispevke.

Sklad pri izračunu višine izplačila upošteva višino terjatev upravičenca do stečajnega dolžnika oziroma delodajalca iz naslovov po prvem odstavku ter omejitev izplačila po prejšnjem odstavku.

Davke in prispevke od plač oziroma nadomestil plače iz drugega odstavka tega člena obračuna in plača sklad ob njihovem izplačilu.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se obračun in plačilo davkov in prispevkov ne opravi, če so bili le-ti že plačani s strani delodajalca, oziroma se obračunajo in plačajo v ustreznem odstotku, če je bilo njihovo plačilo izvršeno le delno.

24. člen

Postopek za uveljavitev pravic po tem zakonu se začne na zahtevo upravičenca.

Zahteva za uveljavljanje pravic delavcev v primeru insolventnosti delodajalca mora biti vložena najkasneje v 90 dneh od datuma prenehanja delovnega razmerja. Zahteva se vloži pri enoti Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje po sedežu delodajalca oziroma pristojni za delavca v skladu s predpisi o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, če ima delodajalec sedež v eni od drugih držav članic Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora.

Zahtevo za uveljavitev pravice do nadomestila preživnine vloži za otroka njegov zakoniti zastopnik. Zahteva se vloži na sklad.

25. člen

Zahteva iz prejšnjega člena se vloži na posebnem obrazcu.

Zahtevi mora upravičenec, ki uveljavlja pravice v primeru insolventnosti delodajalca, obvezno priložiti dokazilo o odpovedi pogodbe o zaposlitvi ter dokazilo o izpolnitvi pogoja iz drugega odstavka 18. člena tega zakona.

Zahtevi za uveljavitev pravice do nadomestila preživnine mora otrokov zakoniti zastopnik priložiti:

- dokument z veljavnim izvršilnim naslovom (sodno odločbo, začasno odredbo ali sklenjen dogovor po 130. členu zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, Uradni list SRS, št. 15/76, 1/89 in 14/89 - prečiščeno besedilo),
- sklep o dovolitvi izvršbe oziroma predlog za izvršbo s potrdilom o vložitvi na pristojno sodišče.

Vsebinsko obrazca zahteve za uveljavitev pravice do nadomestila preživnine predpiše minister, pristojen za družino, ki izda tudi podrobnejše navodilo, s katerim določi postopek za uveljavljanje in izplačevanje nadomestila preživnine ter izterjavo dolga.

27.c člen

Evidenca o pravicah iz naslova insolventnosti delodajalca vsebuje naslednje podatke upravičenca:

- osebno ime;
- rojstne podatke (dan, mesec, leto in kraj);
- enotno matično številko občana;
- naslov (stalnega, začasnega) prebivališča;
- davčno številko;
- številko transakcijskega oziroma tekočega računa, hranilne knjižice oziroma nerezidenčnega računa tujca;

- naslov, na katerega želi prejemati pošto;
- razlog prenehanja delovnega razmerja;
- višino pripadajoče pravice iz prvega odstavka 19. člena tega zakona;
- višino izplačil, opravljenih s strani delodajalca oziroma stečajnega dolžnika iz terjatev, določenih v prvem odstavku 19. člena tega zakona.

28. člen

Terjatve upravičenca proti delodajalcu oziroma stečajnemu dolžniku in terjatve otroka proti preživninskemu zavezancu preidejo do višine pravic zagotovljenih po tem zakonu na sklad z dnem izvršitve odločbe o priznanju pravic po tem zakonu (subrogacija).

S preходом terjatve na sklad vstopi sklad v razmerju do delodajalca oziroma do stečajnega dolžnika v položaj delavca kot upnika do višine sredstev izplačanih na podlagi odločbe o priznanju pravic po tem zakonu.

S preходом terjatve na sklad vstopi sklad v razmerju do preživninskega zavezanca v položaj otroka kot upnika do višine sredstev izplačanih na podlagi odločbe o nadomestilu preživnine, povečanih za pripadajoče obresti in stroške postopkov.

O subrogaciji in vstopu sklada v položaj delavca ali otroka kot upnika mora sklad nemudoma obvestiti stečajnega upravitelja oziroma delodajalca ali pristojno sodišče in preživninskega zavezanca ter mu kot dokaz predložiti ustrezne listine. Upravičenci so dolžni skladu na njegovo zahtevo podati ustrezno pisno izjavo o prehodu terjatve zaradi potreb posameznih postopkov.

Sklad je v postopkih za poplačilo terjatev, ki preidejo nanj po tem členu, oproščen plačila sodnih stroškov.

Sredstva, pridobljena z izplačilom terjatev iz tega člena, so prihodek sklada.

Sklad je dolžan izterjati sredstva iz tretjega odstavka tega člena.

Mag. Blaž Kavčič
predsednik